

(1076) 33. Τὸ τρίτον τοίνυν τῆς περὶ θεῶν ἐννοίας ἐστὶ μηδενὶ τοσοῦτον τοὺς θεοὺς τῶν ἀνθρώπων διαφέρειν, ὅσον εὐδαιμονία καὶ ἀρετῇ διαφέρουσιν. ἀλλὰ κατὰ Χρύσιππον οὐδὲ τοῦτο περίεστιν αὐτοῖς· ἀρετῇ τε γὰρ οὐχ ὑπερέχειν τὸν Δία τοῦ Δίωτος ὠφελεῖσθαι θ' ὁμοίως ὑπ' ἀλλήλων τὸν Δία καὶ τὸν Δίωνα, σοφούς ὄντας, ὅταν ἄτερος θατέρου τυγχάνη κινουμένου. τοῦτο γὰρ ἐστὶν ὁ καὶ παρὰ θεῶν ἀνθρώποις ἀγαθὸν ὑπάρχει καὶ θεοῖς παρ' ἀνθρώπων, σοφῶν κινουμένων, ἄλλο δ' οὐκ. ἀρετῇ δὲ μὴ ἀπολειπόμενον ἀνθρωπὸν οὐδὲν ἀποδεῖν εὐδαιμονίας λέγουσιν, ἀλλ' ἐπίσης εἶναι μακάριον τῷ Διὶ τῷ σωτήρι τὸν ἀτυχῆ, διὰ νόσους καὶ πηρώσεις σώματος ἐξάγοντα τοῦ ζῆν ἑαυτόν, — εἴπερ εἶη σοφός. ἔστι δ' οὗτος οὐδαμοῦ γῆς οὐδὲ γέγονεν· ἄπλετοι δὲ μυριάδες ἀνθρώπων κακοδαιμονοῦντες ἐπ' ἄκρον ἐν τῇ τοῦ Διὸς πολιτείᾳ καὶ ἀρχῇ τὴν ἀρίστην ἐχούσῃ διοίκησιν. καίτοι τί μᾶλλον ἂν γένοιτο παρὰ τὴν ἐννοίαν ἢ τοῦ Διὸς ὡς ἐνὶ ἀριστα διοικοῦντος ἡμᾶς ὡς ἐνὶ χείριστα πράσσειν; εἰ γοῦν, ὃ μηδὲ θέμις ἐστὶν εἰπεῖν, ἐθελήσειε μὴ Σωτῆρ μηδὲ Μειλίχιος εἶναι μηδ' Ἀλεξίκακος, ἀλλὰ τὰναντία τῶν καλῶν τούτων προσηγοριῶν, οὐθὲν ἔστι προσθεῖναι τοῖς οὗσι κακὸν οὔτ' εἰς πλῆθος οὔτ' εἰς μέγεθος, ὡς οὗτοι λέγουσι, πάντων ἀνθρώπων ἐπ' ἄκρον ἀθλίως <καὶ> μοχθηρῶς βιούντων καὶ μηδὲ τῆς κακίας ἐπίδοσιν μηδ' ὑπερβολὴν τῆς κακοδαιμονίας δεχομένης.

34. Οὐ μὴν ἐνταῦθα τὸ δεινότατόν ἐστιν, ἀλλὰ Μενάνδρω μὲν εἰπόντι θεατρικῶς (fr. 786 Koerte)

ἄρχῃ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις κακῶν
τὰ λίαν ἀγαθὰ

δυσκολαίνουσι· τοῦτο γὰρ εἶναι παρὰ τὴν ἐννοίαν· αὐτοὶ δὲ τῶν κακῶν ἀρχὴν ἀγαθὸν ὄντα τὸν θεὸν ποιοῦσιν.